

33. Omów podłoże i efekty zmian w N. i Mc. l.p. i N. l.mn. zaimków rodzajowych.

ODMIANA TWARDOTEMATOWA		ODMIANA MIĘKKOTEMATOWA	WSPÓŁCZESNA
Pst.	Wz. STP	Pst i STP	
M. *t _z > t _z z	ten	M. j _b > j _b z _b stp. j _n	ten
N. *t-ěmb	tem	N. j-im _b	tym
Msc. *t-omb	tom	Msc. j-em _b	tem > po 3G. tym

Stau w języku staropolskim:

- 1) N l.poj. - dwie końcówki -im / -ym
 * moim, twym, swym, olejęm kwiety, wieceym dobrem
- 2) Msc l.poj. - jedna końcówka -em
 * w tem, w naszym zakonie bozem, o chlebowem stole
- 3) N l.mn. - dwie końcówki -imi / -ymi
 * tymi słowy, nad grzechy naszymi, przed syny swoimi

⇒ zmiana o podłożu fonetycznym

1) mięszczenie ni form N i Msc l. pojedynczej od XVI w.

PRZYCZYNY: bliskość fonetyczna obrydów końcówek - przed spółgłoską m samogłoska e upodabniała ni do i/y (e podwyższone)

↑ samogłoski nosowe często wpływają na artykulację (tu m)
 → podwyższone były niestabilne em ↔ im / ym

2) w XVI w. też zmiany końcówki N. l.mn

- obok regularnej końcówki -imi / -ymi
 pojawił się jej wariant -emi

* np. między innymi rzeczami, waszemi kłowy, naszymi poselstwem
 - były formy z "e" w pojedynczej, to i w mnogiej się pojawiły

PRÓBY UPORZĄDKOWANIA TYCH KOŃCÓWEK

1) według odmiany gramatycznej

np. propozycja Omufreop Kopczyńskūep

n. męski - y

np. dobrym psem

n. żeński - e

np. dobrem dzieckūem

2) niezależnie od odmiany gramatycznej zaimka odmiejowego

→ obowiązujący dziś układ końcówek

• reforma ortograficzna PAU (Polskiej Akademii Umiejętności)
w 1936 roku

• N i lsc l. poj (n.m, n.n)

→ ujednoczona końcówka -ym / -im

• N lmn - ymi / -imi